

ULOGA ARHIVISTE U INSTITUCIJI KULTURNE BAŠTINE

Branka Doknić*

UDK: 930.25

Branka Doknić: Uloga arhiviste u instituciji kulturne baštine. Tehnični in vsebinski problemi klasičnega in elektronskega arhiviranja. Zbornik referatov z dopolnilnega izobraževanja, Maribor 8/2009, str. 133–139.

Izvirnik v srbsščini, izvleček v srbsščini in angleščini, povzetek v angleščini.

Modernizacija u radu je jedna od prioritetnih zadaća opšte arhivske struke, a modernizaciju prvenstveno čini primena novih profila zaposlenih u arhivskoj struci kao suštinskom načinu demarginalizacije arhivskih institucija. Sa ovim problemima je posebno suočen arhiv koji je promenom statusa postao samo institucija kulturne baštine. Takav status uslovljava sastavljanje liste novih profila zaposlenih arhivista i stvaranje materijalne podloge za takva opredeljenja, što sve iziskuje velika finansijska ulaganja.

UDC: 930.25

Branka Doknić: The Role of an Archivist within a Cultural Heritage Institution. Technical and Field Related Problems of Traditional and Electronic Archiving. Conference Proceedings, Maribor 8/2009, pp. 133–139.

Original in Serbian, abstract in Serbian and English, summary in English.

Operative modernization is one of the priority tasks of the general archivist profession and it mainly consists of applying new profiles of employees in the archival profession as an essential way of de-marginalizing archival institutions. Especially facing these issues are archives that have changed their status and became solely cultural heritage institutions. Such an altered status requires drawing up a list of new profiles of archival employees.

Ključne besede: kultura, arhiv, znanost, kulturna dediščina, management, marketing, profil zaposlenih.

Arhivi su međunarodno priznati kao sastavni deo kulturne baštine svake nacionalne zajednice,¹ ali je neosporno da se status arhiva razlikuje od statusa većine nosilaca nacionalne kulturne imovine. Jedan od razloga se nalazi u podvojenoj ulozi arhiva. Oni ne samo da su memorija jednog naroda, relevantan istorijski izvor, već su istovremeno i institucije koje, posedujući nezamenljiva pravna dokumenta, čuvaju na taj način prava vlada, javnih službi i građana koji su ih stvorili. Dajući prvenstvo statusu institucije kao delu javne uprave, zakočen je rad većine arhiva u njihovoj drugoj, odnosno kulturnoj misiji, ali u vremenu koje je pred nama i to će morati da se prevaziđe. Najznačajnija uloga u valorizaciji statusa arhiva leži na zaposlenima u arhivima.

Generalna skupština Ujedinjenih nacija, odnosno njena Međunarodna pravna komisija označila je arhive, na zasedanju aprila 1976, u okviru rasprave o njihovom

* Dr. sc. Branka Doknić, kulturolog, savetnik, Arhiv Jugoslavije, Vase Pelagića 33, 11000 Beograd, Srbija.

¹ Poučena iskustvom ratnih razaranja u Drugom svetskom ratu, međunarodna zajednica je preko UNESCO-a donela nekoliko deklaracija, od prava na kulturu svakog građanina (1949), do onih koje su se odnosile na zaštitu kulturne baštine. Kulturnim dobrom se smatra: »pokretna ili nepokretna dobra, koja su od velikog značaja za kulturnu baštinu svakog naroda, kao: spomenici arhitekture, umetnosti ili istorije, verski ili laički, arheološka mesta, skup građevina koje su kao celina od istorijskog ili umetničkog interesa, umetnička dela, rukopisi, knjige i drugi predmeti umetničkog, istorijskog ili arheološkog interesa kao i naučne kolekcije i važne kolekcije knjiga, arhiva ili reprodukcija napred navedenih dobara.«; Konvencija za zaštitu kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba, Hag, 14. 5. 1954. Konvenciju je ratifikovala jugoslovenska skupština decembra 1955.

značaju, kao institucije koje sem evidencije o upravljanju državnim poslovima, istovremeno obuhvataju pregled istorije ljudi i zbog toga imaju vrednost kulturnog dobra. Javni ili tajni oni predstavljaju baštinu i javnu imovinu koju država čuva kao neotuđivu, tako da međunarodni eksperti određuju državni arhiv kao najvažniji deo svake državne zajednice i smatraju da je državu nemoguće zamisliti bez valute, bez finansija, bez sredstava i »bez arhiva... koji predstavlja... vrstu državne imovine koja je najbitnija i najrasprostranjenija - u meri u kojoj se može reći da potiče iz samog postojanja države«.²

I pored, zvanično, značajnog statusa svakog arhiva, na nacionalnom ali i na nivou svake regionalne i lokalne društvene zajednice, njihov realni status je mnogo manji. Manji i u okviru institucija državne uprave, a pogotovu u okviru institucija kulture. Prvi razlog je istorijsko vreme koje je iza nas. Briga komunističke države, blago rečeno, nije bila preterana po pitanju čuvanja arhivskih dokumenata. Recidivi te prakse prepoznatljivi su i danas, jer savremena državna praksa još uvek ne vrednuje arhiv kao instituciju vrednu svoje prvorazredne pažnje. Ako se političke okolnosti menjaju i ne daju više za pravo ovom argumentu, zašto se sada mirimo sa višedecenijskom situacijom u kojoj je arhivska institucija, a samim tim i arhivska struka, na samom začelju u okviru institucija kulturne baštine, a zašto su arhivi na ovim prostorima i dalje daleko od svake kulturne industrije, od svakog pregnuća koji bi ovu struku uveo u moderne tokove. Odgovor je prost - takav način rada je, prvenstveno, odgovarao većini zaposlenih u arhivima, jer su se u arhive slali kadrovi za koje je unapred bilo jasno da svojim radom neće ništa menjati. Ipak, neke stvari idu na bolje. I dalje će postojati potreba da deo zaposlenih zna hronološki da slaže dokumenta i da organizaciona šema stvaraoца fonda bude jedino znanje koje iz historiografije poseduju, ali oni neće biti pretežni deo zaposlenih. Problem sa kojim se susreće arhivska i arhivistička struka prepoznat je na evropskom nivou, tako da je problemu modernizacije struke bilo posvećeno zasedanje poslednje evropske konferencije arhiva.³ Na pomenutom zasedanju zaključeno je da procesi evropske integracije u savremenom društvu informacija i znanja predstavljaju nove izazove za arhivsku profesiju, koja u takvom okruženju mora da nađe svoje novo mesto u području modifikovanog evropskog visokog obrazovanja. Visoko obrazovanje arhivista nekada je bilo vezano za istorijsku nauku, ali razvojem tehnologije posao arhiviste poprima mnogo šire oblike. Zato je preporučeno da EURBICA (Evropski ogranak Međunarodnog arhivskog saveta) i SPA (strukovno udruženje MAS-a), između ostalog, »provedu studiju izvodljivosti projekta razvoja evropskog okvira kompetencija za arhivsku struku«. Naredna konferencija istog statusa u Ženevi 2010. daće odgovor na to pitanje, a u okviru glavne teme o primeni informacionih tehnologija u arhivistici.

Značaj koji dobija informacija u savremenom svetu, kao i njena dostupnost promenili su ulogu zaposlenih u evropskim arhivima, koji su prvenstveno institucije državne uprave, a odnosi se na arhivistu čiji posao počinje stvaranjem zapisa, a završava korištenjem tih zapisa. Ono što nas interesuje to je profil zaposlenih u tzv. mrtvom arhivu, odnosno arhivu koji je jedino institucija kulturne baštine. U takvom arhivu prestaje potreba za pojedinim službama, izuzetno važnim za institucije javne uprave, ali se otvara pitanje novog profila zaposlenih u vrednovanju kulturnog blaga, poverenog na trajno čuvanje. Kao i ostale institucije kulturne baštine i arhiv mora

² Izveštaj Međunarodne pravne komisije UN, dokument A/DN, 4/292, 8. 4. 1976.

³ Sedma evropska konferencija o arhivima, Varšava, 2006, Arhivist zanimanje budućnosti. Tema konferencije bila je posvećena usklađivanju Bolonjske deklaracije o obrazovanju (1999), sa promenama u arhivskoj profesiji. S obzirom na značaj informacije u savremenom svetu, ali i na mogućnosti njenom pristupu, kao i na ulogu visoke tehnologije u tom procesu, mora doći do promena u profilu zaposlenih u arhivima. To je proces koji je konferencija preporučila svim nacionalnim arhivskim institucijama (38 prisutnih zemalja).

svoju ulogu da prepozna prvenstveno u procesu naučne valorizacije poverene arhivske građe i u primeni tehnologije koja će tako valorizovanu građu učiniti dostupnom u naučne, ali i u druge svrhe.

NAUČNA VALORIZACIJA

Promena u sastavu zaposlenih dolazi sa promenom statusa institucije. Kako je Arhiv Jugoslavije postao institucija kulturne baštine, njegov osnovni posao postaje naučna valorizacija građe i njeno adekvatno prezentovanje javnosti, a to pretpostavlja organizacionu strukturu primerenu tom zahtevu.⁴ U Arhivu se mora formirati tim (odeljenje) koje će se baviti naučnom valorizacijom arhivske građe. Arhiv, ranije sa prefiksom državnog, nikada u svojoj inače kratkoj istoriji nije adekvatno valorizovao kulturno blago za čiju zaštitu je bio odgovoran. Da bi bilo utemeljeno kao spomenik kulture, arhivsko kulturno blago treba pre toga da prođe kroz proces naučno-istraživačke valorizacije i kategorizacije. Ovaj postupak je izuzetno važan, jer je građa deponovana u ovom arhivu jedinstven izvor za pisanje istorije prostora koji je dugi niz godina bio važan za događanja na svetskoj političkoj sceni.⁵ Rad na valorizaciji građe mora početi zajedničkim planom i programom zaposlenih u arhivu i zaposlenih u naučnim i fakultetskim odeljenjima. Iz tih razloga savremeni arhivista treba da bude mnogo više upućen u dostignuća moderne historiografije, odnosno da istorijski period koji se istražuje bude pokriven saznanjima savremene nauke.

Zaposleni treba da imaju najveći stepen školske spreme (Phd) i to iz niza naučnih disciplina, jer interdisciplinarna i komparativna istraživanja moraju postati pravilo. Svaki korpus kulturnog dobra, pa tako i arhivska građa je deo ukupnog svetskog kulturnog nasleđa, ali je ono ipak, prvenstveno, određeno značajem koji ima u okviru društvene zajednice koja ga je stvorila, pa će ta paradigma služiti kao osnov kategorizacije (nivoi A, B, C) u naučnom i kulturološkom smislu. Naučna valorizacija je neprekidan, ponavljani proces, koji se, između ostalog, sastoji u kategorizaciji arhivske baštine, naučnoistraživačkom radu u formiranju tematskih, ličnih, predmetnih i ostalih indeksa, pisanju analitičkih inventara za svaki kategorisani fond, odabiranju dokumenata za publikovanje, za prvenstvo fizičke zaštite, određivanje uslova za iznošenje dokumenata iz zemlje itd., i sve one poslove koji iskrnu u nepredvidljivom procesu naučnog rada. Izvori za istoriju 20. veka i formirano naučno odeljenje, zajedno sa ostalim zaposlenim, postaju osnov za važnu misiju međunarodnih naučnih projekata. Validno osmišljeni projekti, sa učesnicima iz više zemalja, imaju prvenstvo kod međunarodnih finansijera.

Rad u arhivu treba da bude privilegija svakog naučnika koji se bavi nacionalnom kulturom, politikom, ekonomijom. Poseban značaj imaju vrednovanje i kategorizovanje arhivske građe komunističke provenijencije. Savremena istorijska valorizacija građe koja se nalazi pod ingerencijom državnog arhiva, ali i ostalih arhiva iz domena savezne provenijencije (arhivska građa spoljnih, policijskih, vojnih službi) omogućila bi novo pisanje istorije, novi naučni pristup celokupnom istorijskom vremenu jednekovne jugoslovenske države.⁶

⁴ *Ako je arhiv prvenstveno institucija javne uprave, odnosno tzv. živi arhiv, treba, ali i ne mora da ima takve profile zaposlenih.*

⁵ *Naučna valorizacija će morati da obuhvati kompletnu građu svih zajedničkih arhiva nekadašnje federacije.*

⁶ *Evaluacija u oblasti kulturne politike koju Evropski savet primenjuje na preporuku OECD, od sredine 1990, veliku pažnju pridaje pitanju državnih arhiva u zemljama u tranziciji. Posle obaranja komunizma u tim zemljama ne jenjava interesovanje javnosti za istorijsku istinu i veću »potražnju« arhivske građe. Takvo stanje obavezuje*

STRUČNA I TEHNIČKA VALORIZACIJA

Naučna valorizacija građe, pod kojom se prvenstveno podrazumeva naučno-istorijsko vrednovanje, kreativan je i dugotrajan proces sa velikom nepoznanicom koja prati ceo tok istraživanja. Da bi se naučna valorizacija nesmetano obavljala, mora da se osloni na dobro urađenu drugu vrstu valorizacije, bolje rečeno prvu, zaštitnu. Ta prva valorizacija je proces koji počinje odvajanjem arhivske građe od celokupnog registratorskog materijala. Takva praksa je prepoznatljiva u arhivskom zakonodavstvu koje poznaje samo valorizaciju vezanu za postupak odabiranja i škartiranja registratorskog materijala. Pošto je ta vrsta valorizacije konačna, ona se vrši po unapred formiranim listama kategorija, koje ne ostavljaju ni najmanju sumnju da bi mogao biti okrnjen sadržaj arhivske građe. Po pravilima savremene arhivistike, ova vrsta valorizacije se ne vrši u istorijskom arhivu, pogotovu ne u tzv. mrtvim arhivima, ali to nije slučaj sa Arhivom Jugoslavije. Često ishitrenim odlukama u Arhivu je deponovan kilometarski registratorski materijal, pa predstoji mukotrpan posao stručno-arhivističke valorizacije i odabir arhivske građe. Na takvom odgovornom, ali manje složenom poslu treba uposliti timove vrsnih arhivista, specijalizovanih po vrstama fondova i istorijskom vremenu u kojem je nastajala arhivska građa. Takvi stručni timovi su neophodni, jer se bez primarnih lista sa rokovima čuvanja građe, u okviru neupotrebljivog, najčešće centralizovano vođenog kancelarijskog poslovanja, moraju osmisliti liste kategorija na osnovu kojih će se vršiti konačna valorizacija (klasifikacija i sistematizacija) registratorskog materijala. Zato, sem istoričara u tim timovima treba da budu ekonomisti, pravnici, politikolozi, sociolozi, istoričari umetnosti. Ovako konačno klasifikovana, sistematizovana i opisana građa spremna je za javnu upotrebu.

Kao što se nijedno kulturno blago ne daje svakom zainteresovanom na neograničenu upotrebu, tako će se morati ubuduće postupati i sa arhivskom građom. Arhiv, koji je deo kulturne baštine, obavezan je kao i svaka institucija tog profila da poklanja izuzetnu pažnju kulturnom blagu (različite vrste papira, fotografije, geodetske karte, mikrofilm), koji poseduje, odnosno da je adekvatno zaštititi. Zaštita u arhivima mora da ima isti značaj koji ima i u ostalim institucijama za zaštitu pokretne kulturne baštine. Fizička zaštita, ali i primena novih tehnologija takođe spada u onaj deo koji treba popuniti novim profilom zaposlenih. Odeljenje za konzervaciju treba popuniti stručnim kadrovima, visokoobrazovanim za rad sa najmodernijim sredstvima fizičke zaštite papira. U cilju bolje zaštite neophodno je primeniti savremena dostignuća presnimavanja i umnožavanja (mikrofilm, digitalizacija). Digitalizacija arhivske građe je neophodna kao zaštita, ali je i to način njene najadekvatnije dostupnosti arhivske dokumentacije. Prelaskom na takvu elektronsku prezentaciju omogućen je direktan pristup arhivskom materijalu, čime su otvorena nova polja rada, ali su nastali i novi problemi prostekli iz mogućnosti gubitka izazvanih promenama softverskih normi. Za razliku od arhivskog materijala iz prošlosti koji je mogao biti uništen svesnom nepažnjom ili nekom vanrednom situacijom, savremene elektronske informacije mogu da se izgube ako nisu adekvatno memorisane. Zato je potrebna kontinuirana kontrola čak i »trajnih zapisa«, kao što je memorisanje na CD-ROM, DVD, HD-ROM.⁷ Takvim problemima zaštite u arhivu treba da se bavi određen broj stručnjaka.

nacionalne arhive na stvaranje uslova za punu dostupnost arhivskih dokumenata, sem onih koji su zakonom izuzeti.

⁷ *Leksikon savremene kulture, Beograd, 2008.*

Digitalizacija arhivske građe, kao i mogućnost elektronskog komuniciranja otvara vrata neslućenim mogućnostima povezivanja arhiva sa drugim sličnim institucijama. To povezivanje, ranije mnogo skromnije i manje frekventno, najčešće u vidu udruženja, danas pod modernim nazivom networking pruža neslućene mogućnosti permanentnog, nehijerarhijskog povezivanja učesnika u cilju uzajamne pomoći, razmenjivanje ideja, formulisanja zajedničkih akcija i zajedničkih prezentacija. Prednost ovakve komunikacije sa institucijama kulturne baštine (EFAH, između ostalih), za instituciju i pojedinca ogleda se u razmeni informacija i programa, naručivanju i omogućavanju istraživanja, organizovanju skupova i seminara, štampanju publikacija i biltena. Ovakav način komunikacije je perspektivan čak i u društvima koja su ekonomski daleko od statusa informatičkog društva, kao što je naše, jer se kategorijom tokova, kao karakteristikom umrežavanja, razbija profesionalna izolovanost. Mreže u oblasti arhivistike treba da ispoljavaju profesionalizam, sa posebnim akcentom na permanentnom stručnom usavršavanju i etici arhivista, ali i da iskazuju osnovne ljudske vrednosti i osnovna ljudska prava, što je osobenost takve vrste komunikacije u svim oblastima kulture. Mreže u kulturi su prevashodno formirane van međudržavnih dogovora, jer su proizvod civilnog društva, ali nije na odmet uspostavljanje mreže u arhivistici i putem dogovora država. Networking komunikacija zato zahteva posebno osposobljene arhiviste, sa znanjem i entuzijazmom za ovakvu vrstu poslova.

MARKETING I MENADŽMENT

U arhivu, kao instituciji kulturne baštine, treba da se osposobi tim koji će primenjivati ideju i praksu modernog marketinga, primerenog poželjnom statusu arhiva u kulturi i nauci države. Ovome ide na ruku i promena ranije paradigme »kultura za sve« u paradigmatu »sve sa kulturom,« a ona podrazumeva estetizaciju svih sfera društvenog života.

S obzirom na to da u javnom sistemu kulture, koji podstiče država, rastu pritisci vezani za ekonomsku isplativost svakog projekta, normalno je očekivati da dugotrajan i skup posao u okviru institucija kulturne baštine mora da bude finansijski isplativ. U doba ispražnjenih kasa u javnim delatnostima, posebno u kulturi, menadžment u kulturi se više sagledava kao instrument koji treba da osigura sredstva i efikasnost poslovanja. Arhiv, kao institucija neprofitne delatnosti, mora da menja takvu politiku poslovanja i da se prilagođava trendu tržišne utakmice. Te promene će verovatno u početku biti simbolične, ali se mora početi sa promenom svesti o budžetskoj donaciji kao jedinoj mogućnosti finansijskog preživljavanja.⁸ Za početak u Arhivu Jugoslavije je napravljena cenovna lista usluga koje institucija može da ponudi, sa tendencijom rasta i cena i vrsta usluga koje možemo da pružimo korisnicima (arhivska građa za publikovanje, iznajmljivanje konferencijskih i izložbenih sala, iznajmljivanje zgrade za filmska snimanja, itd.). Menadžerski početak za sada obećava bolje dane. Da bi se to ostvarilo potreban je dobar marketing koji će reklamirati kulturne projekte, a oni moraju biti osmišljeni i realizovani od strane tima zaposlenih arhivista. Vrste, oblike i način realizacije projekata koje će realizovati samo zaposleni u arhivu tek treba dobro proučiti, jer ti projekti će biti osnova za marketing. S obzirom na suštinu arhivskog posla najčešća vrsta kulturnog projekta ostaće izložbe. Organizacija izložbi mora biti smišljenije pravljen, izložbe moraju biti i tematski i umetnički rešavane mnogo intrigantnije. Kao osnovni kulturni projekat ostaje organizacija tribina (naučna i stručna

⁸ Philippe Kotler, *Marketing for Non-profit organisations*, London, 1982.

predavanja, promocije knjiga); organizovanje raznih vrsta tečajeva (arhivistički za đake i studente, konzervatorsko-restauratorski, tečajevi diplomatike, sfragistike, paleografije, arheografije - sve vezano za 20. vek, itd.), projekcije mikrofilmova. Kompleksniji projekti koje organizuju zaposleni u arhivu u zajednici sa sličnim institucijama jesu manifestacije, proslave, naučni skupovi radionice složenijeg sadržaja i dužeg vremenskog trajanja. Sve ovo taksativno nabrojano deluje jako jednostavno, ali je to samo utisak. Da bi se animirala nova publika, ali i ona stara vratila potreban je tim od nekoliko ljudi. Realizacija, a posebno osmišljavanje svih ovih projekata, ali i smišljanje novih, predstavlja proces koji iziskuje kompetentne arhiviste, kako nazivamo sve zaposlene u arhivskoj ustanovi.⁹ Uzmimo samo za primer organizovanje izložbe, koja se u tradicionalnim arhivskim poimanjima smatrala najjednostavnijim vidom kulturnog projekta. Arhivisti treba, u okviru grube skice, da odrede cilj izložbe i da pretpostave ciljnu publiku, a na osnovu toga broj i vrstu dokumenata, način njihove prezentacije (klasičan, moderni, ili...), enterijer, katalog, pozivnice, način oglašavanja, itd. Sa istom pažnjom i znanjem treba osmisлити raznovrsne tribine, promocije, tematske umetničke večeri. Takav stil u poslovanju, a u korespondenciji sa paradigmom »sve sa kulturom« postaje najfiniji i najtrajniji vid difuzije kulture. To je pravi način kojim treba uvesti publiku, posebno mlađu, u arhivsku instituciju. I zadržati njihovu pažnju. Korist od takvog menadžmenta je obostrana - i sa pozicija konzumenta kulture i sa pozicije davaoca kulturne usluge. Porazno je iz budžeta finansirati skupe projekte kojima prisustvuju pretežno penzioneri, bivši zaposleni. Arhiv, sa kulturnim blagom koji poseduje, može da se afirmiše u svim kulturnim akcijama, kako unutardržavnim, tako i na nivou zemalja o čijoj prošlosti svedoče njegova dokumenta, a kao nekadašnji državni arhiv i na evropskom nivou.¹⁰ Dijapazon kulturnih akcija čiji sudionik može biti arhivska građa odnosi se na sve oblasti u kojima se vrši razvoj i unapređenje evropske kulturne baštine, uspostavljanje networkinga i partnerstva, sve akcije u kojima se osmišljavaju inovacije, usavršavanje i veća profesionalna pokretljivost. Cilj ovakvih kulturnih akcija je da se probudi interesovanje zajednice za određene društvene fenomene, čijom bi promenom došlo do poboljšanja nivoa znanja i informisanosti u kulturno-istorijskoj oblasti.

ZAKLJUČAK

Savremeno društvo kao osnovu svoje mobilnosti pretpostavlja znanje i informaciju. Da bi se znanje i informacije adekvatno i na najširi način primenili neophodna je visoka tehnologija. Da bi se primenila visoka tehnologija treba da se izvrši klasifikacija ogromne količine informacija i da se odrede prioriteta u njihovoj javnoj upotrebi.

Na tim istim osnovama treba da radi savremeni arhiv, prvenstveno onaj arhiv koji je gašenjem stvaraoca građe, za čije je potrebe formiran, postao jedini istorijski izvor za njegovo naučno i kulturno proučavanje. U arhivu kao instituciji kulturne baštine moraju se formirati nova odeljenja i sistematizovati novi profili zaposlenih. Novi deo zaposlenih biće timovi naučnih i kulturnih poslenika, koji moraju da se prihvate kontinuiranog i pionirskog posla naučne valorizacije arhivskih fondova, delova fonda, kao i pojedinih dokumenata, ali i timovi osposobljenih inforinčara na poslovima primene nove tehnologije, kojom će se najadekvatnije zaštititi arhivska građa, ali i učiniti dostupnom svakom zainteresovanom istraživaču. Uvođenje

⁹ Peter Drucker, *Managing the Non-profit Organisation, principles and practises*, New York, 1990.

¹⁰ Peter Rot, *Sponzorisane kulture*, Beograd, 1996.

menadžmenta i marketinških metoda u arhivsku ustanovu takođe je zahtev savremenog doba, jer je takvo opredeljenje neminovnost za bolje finansiranje ustanove i za bolji doprinos razvoju kulture i stvaranju kulturnih navika kod publike. Takva vrsta stručnjaka postaje neminovnost svake institucije kulture, pa samim tim i arhiva. Zakonskim utemeljenjem moraju se stvoriti sve pretpostavke za nesmetano korišćenje svih arhivskih fondova savezne provenijencije bivše jugoslovenske države.

SUMMARY

THE ROLE OF AN ARCHIVIST WITHIN A CULTURAL HERITAGE INSTITUTION

Contemporary society implies knowledge and information as the basis of its mobility. In order to apply knowledge and information in an adequate and the widest manner, high technology is necessary. In order to apply high technology properly it is first of all required to carry out the classification and categorization of enormous quantities of information, as well as to determine priorities in the public presentation and availability of this information.

Modern archives should operate based on the same principles. This above all applies to the archives that have become the sole historical source of scientific and cultural research of the entity that ceased to exist and that generated the archival material for which purpose the archives were initially founded. Archives that have become cultural heritage institutions have to form new departments and systematize new profiles of employees. They will partially consist of teams of scientific and cultural professionals who will have to take upon themselves the task of constant and pioneer scientific appraisal of the archival fonds, parts of the fonds, as well as particular documents, but they will also consist of teams of skilled information technology experts ready to apply new technologies that will most adequately protect the archival material, at the same time creating conditions to make it available to all interested researchers. A legislative basis will have to provide all the prerequisites for the unimpeded use of all archival fonds of the federal provenance of the former Yugoslav state.